
66 HÖK

Hök (eller **Höök**), familjer i olika delar av landet. Här beskrivs ffg ett släkträd för vad som tidigare ansetts vara två separata släkter. **Gabriel Hök**, född 1686 i Högabråten, Åker, utan övriga data, och **Gabriel Hök** utan kända födelsedata död i Forshem 1723, vars son flyttade till Skillingaryd, har med stor sannolikhet tvisats vara samma person.

I det första fallet hade Gabriel Höks mor Brita Björkman en kusin Jonas Frimolin, som var måg till frälsfogden Anders Dahl (förf:s mf fm ff mf f). Styvmodern Katarina Årrhöna hade som stamfar Gullbrand Olofsson, adlad Orrhane, gift med Carin Pedersdotter Kåse. Gabriels bror Magnus Hök var gift med Margareta Billing med anor från Jöran Silvestersson och dennes svärmor Märit Pedersdotter Kåse (förf:s mf fm mf mm mm mm). Carin och Märit var döttrar till Pder Arvidsson Kåse, vars far var hövitsman hos Gustaf I (adlad med nr 139).

I det senare fallet är Gabriel Hök genom sonen Jonas Gabrielsson Hök stamfar för en släktgren med Astrid Hallberg, som var gift med förf:s kusin Gustaf Jonahansson – även hennes far Adolf Hallber var ättling till Anders Dahl.

Släkten Hök utgick från rusthållet Hökhult i Kärda socken norr om Forsheda.

Hök i Hökhult

Släkten har utforskats i olika sammanhang, med delvis skiljaktiga resultat. Anrep angav i Svenska Antavlor ryttaren i Smålands kavalleri, Thor Jonsson (1597-1673) i Hökhult, Kärda socken norr om Forsheda, som släktens stamfar med 3 söner:

- A Johan Thorsson (1646-1715) kronolänsman,
- B Per Hök, präst hos M de la Gardie och i Alsheda
- C Gudmund Hök 1652-1695), akademiräntmästare, död i Åbo.

Svenskt Biografiskt lexikon anger samme Thor som frälsbonde i Högabråten men underkänner uppgiften att han skulle ha varit ryttare.

Med Jon i st f Johan anger SBL samma söner som Anrep.

Efter kompletterande arkivstudier ger Kjell Henrysson (KH) frälsebonden i Högabråten namnet Tore Nilsson (1597-1673) och beskriver den familj, varifrån han kom. Fadern var en i Hökhult boende länsman i Åker och Tofteryd vid namn Nils Nilsson, som var gift med Ingeborg Torsdotter och hade tre söner och fyra döttrar.

Av sönerna behandlas *Tore Nilsson* här nedan. *Peder Nilsson*, som lär ha varit den förste att använda namnet *Hök*, blev student i Uppsala 1632 och står som stadsskrivare i 'Torsilla' (=Torshälla) 1657. Hans ättlingar är ej utforskade. Om *Håkan Nilsson* saknas uppgifter. En dotter var gift med Erik, en annan med Börje Eriksson och en med Johannes Nicolai (en prästman?). Yngsta dottern Karin var gift med Germund Persson.

Tore Nilsson (1597-1673) fick den 2/11 1654 fastebrev på 5/16 i rusthållet Skillingaryds gård, som han inköpt för 260 dr smt (KH). Var detta början på värdshusrörelsen – rusthåll och gästgiveri hörde ju ofta samman?

Utöver de av Anrep och SBL nämnda tre söner hade Tore även en efter farfadern uppkallad (och därför möjligen förstfödd) son **Nils Torsson**, gm Cecilia Michelsdotter och med tre söner, av vilka mönsterskrivaren i Dimbo (väster om Tidaholm) *Tore Nilsson Hök* (d. 1745) kan ha betydelse för den fortsatta släkthistorien.

Per (Petrus Teodori) Hök (1650-1692) var hovpredikant hos M de la Gardie och därefter kyrkoherde och prost i Alsheda, två gånger gift: 1) Annika Alchovia och 2) Helena Roselia, senare omgift med kh Petrus Osander i Linneryd.

Gudmund (Gudmundus Teodori) Hök (1652-1695) var ränthemästare vid Åbo akademi. Han gifte sig i Finland med Sara Lietzen.

I st f den av Anrep och SBL nämnde **Johan Torsson Hök** har KH i domboksprotokollen funnit två bröder **Jon Torsson**: 'dä' (i Hökhult, f. före 1640) resp 'dy' (i Högabråten f. 1642), den senare ofta kallad *Joan*. Båda gårdarna tillhörde tydligen släkten.

Jon Torsson dy var gift tre gånger: 1) Katarina Ödman (en prästsläkt i Småland), 2) Britta Andersdotter Björkman och 3) Katarina Knutsdotter Årrhöna.

Brita Björkman var genom modern Elisabet Frimolin kusin till dels Jonas Frimolin, svåger till frälsefogden Jonas Dahl i Nydala (förf:s *mf fm fm f*) och Katarina Dahl gift Starkman (*fm mm mm m* till Astrid Hallberg), dels assessorn Abraham Ljungberg adlad Ljungfeldt, född 1654 i Ljungby gästgivargård.

En bror till Brita Björkman adlades 1697 till Cederborg, men ätten utslocknade tre år senare, då Jonas Cederborg avled i Mariestad.

Tredje hustrun tillhörde släkten Orrhane efter den adlade Gullbrand Olofsson. De kvinnliga medlemmarna kallades ofta Årrhöna. Elgenstierorna nämner Katarina utan känd härstamning; men den angivne fadern Knut Jönsson kan ha fått sitt patronymikon av Gullbrands son Johan. Efter mannes död anges hon som rusthållare.

Gullbrand var gift med Carin Pedersdotter Kåse, dotter till ryttmästaren Peder Arvidsson Kåse i Öjhult och syster till Jöran Silvesterssons svärmor Märta Pedersson Kåse.

Inga barn är kända i de första och tredje giftena, i det med Britta Björkman föddes fyra söner och två döttrar.

Anders/Andreas Hök (1679-1766) var regementspräst och prost i Fryele. Blsnd ättlingarna i femte generationen märks översten Åke Hök och marindirektören Ivar Hök.

Tor Hök (1681-1708) var advokat i Åbo; ingen familj känd.

Magnus Hök (1683-1751) var borgmästare i först Eksjö och därefter Jönköping och gift med *Margareta Billing*, dotter till faktorn vid Jönköpings gevärsfaktori Bengt Larsson Billing och apotekardottern Mara Baumgardt. Billings mormors far var faktorietts ovan nämnde grundare *Jöran Silvestersson* (förf:s mf fm mf mm mm f). Margareta var därför släkt med sin styvmor Katarina Årrhöna. Från Margaretas syster Maria härstammade jönköpingsfamiljerna Liedbeck, Hofling och Kugelberg. - Av Magnus' söner blev Georg Reinhold borgmästare i Vänersborg, Magnus pedagog i Gränna och Johan rådman i Varberg, där modern avled 1775.

Avstånd: 0 2.5 km
Både Högabråten och Fåglabäck (vid hårkorset) ligger i omedelbar närhet av Skillingaryd.

Gabriel Hök beräknas vara född 1686 i Högabråten, men vidare uppgifter saknas - möjligen kan han ha varit regementsskrivare.

Men i en gammal familjebibel, som bevarats i Skillingaryd, fann Carl-Göran Backgård på en auktion en av Jonas Gabrielsson Hök skriven självbiografi. Han föddes i Forshem, Västergötland, den 13 januari¹ 1723, fadern som rimligen hette Gabriel Hök, avled i Forshem den 11 juli 1724, Jonas själv gick i Skara skola och gifte sig den 1 november 1747 i Tofteryd med Elisabet Jonsdotter från Fåglabäck (en gård mellan och nära både Högabråten och Skillingaryd). Han skriver vidare:

"1748 d: 25 Mars - Emottog jag Gästgifweriet i Skillingaryd"

Gården med rusthåll och gästgiveri hade 1654 köpts av Tor Nilsson, och efter Jon Torssons död haft Gabriels styvmor som rusthållare. Jonas' skrivning 'emottog' tyder också på ett arv, knappast på ett köp.

Det verkar onekligen som om den Gabriel Hök, efter vilken Jonas fått sitt patronymikon, var samme Gabriel, som föddes i Högabråten 1686.

Kjell Henrysson (i Tidaholm) har hösten 2005 funnit följande:

Gabriel var sekreterare, kanske åt sin svärfar kronobefallningsmannen Magnus Bann (i Skara), när han gifte sig med dennes dotter i Härlunda 1718. ... Där bodde de till i vart fall april 1722. I juli 1723 hade Gabriel befordrats till härads-skrivare och paret flyttat till Fullösa socken².

Gabriels hustru hette alltså Britta Christina Bann och var dotter till kronofögden Magnus Bann och hans hustru Stina Fägersten. De bodde i Härlunda ca 5 km söder om Skara. KH fortsätter:

... Britta Stina följde med sin son ner till Skillingaryd 1748. Att hon kallades regementsskrivaränka i dödsnotisen får man nog ta med en nypa salt.

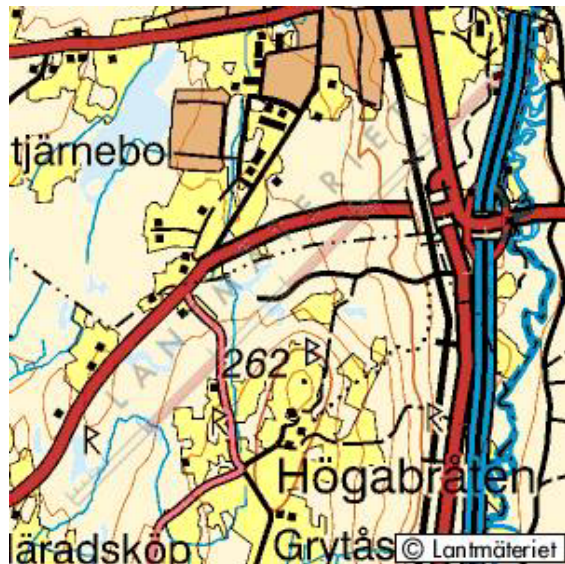
¹ Skall vara 13 juli (Kjell Henrysson)

² Annexförsamling i Forshems pastorat, Kinne härad

Jonas och Britta fick två barn: Maria Margareta föddes i Härluna den 5 september 1719 och Gabriel i Fullösa den 13 juli 1723. Bland faddrarna vid dopit fanns 'H Helena Orhane'.

I Skara skolas matrikel är han inskriven 1733-1734 som 'Jon Gab. Praetoris f in Forshem. = Jonas Gabriellsson befallningsmans son från Forshem'.

Jonas Hög fick uppleva knappt tre år som gästgivare; han avled redan den 23 februari 1751. Änkan gifte om sig med Måns Persson från Hylletofta.

Högabråten utanför Skillingaryd

Den unge Gabriel Hög gifte sig den 13 augusti 1775 i Tofteryd med den nio år äldre Maria Christina Baaz, dotter till kronolänsmannen Erich Baaz (1711-1779) och Christina Svanström (se kap 62).

Maria Christina var änka efter Petter Svensson, också han gästgivare i Skillingaryd – ett säreget fall av änkekonsivering. Vid giftermålet bytte Gabriel namn till Svanström. Detta påstås ha varit till svärmöders ära; snarare hade någon släktings misddåd gjort Hög till ett olämpligt namn för gästgivaren.

En av Erich Baaz' yngre bröder var häradsmålaren Hans Adolph Baaz, vars son Erik Gustaf blev soldat med namnet Falk (1793-1851) i Flattinge rote, Dörrarps socken, Norra Sunnerbo kompani av Kronobergs regemente. Namnet var knutet till tjänsten, varför sönerna tog namnet Linder. Från dem härstammar den släkt, i vilken föff:s faster Elise Tännkvist blev ingift år 1898.

Gabriel (Hök) Svanström dog i Skillingaryd den 26 mars 1797. Släktlinjen går sedan via Gustaf Svanström (1778-1822), Christina Svanström (1810-1843), född och död i Skillingaryd och gift med rusthållaren Jonas Jonasson i Bohult, Tofteryd, Maria Jonasdatter (1837-1927) och Selma Johansson (1873-1946) gm Gustaf Adolf Hallberg (1870-1950) till Astrid Hallberg (1897-1965) gm Kristin Tännkvists son Gustaf Johansson.

Anor Dala

Grnadjärsonen Gustaf Adolf (Freij) Hallberg härstammade på fädernäet från korpralen Anders Freij (1806-1868) och på modernet i en obruten kvinnolinje från Katarina Andersdotter Dahl och ryttarkorpralen Petter Starkman. Katarina var syster till den redan nämnda Elisabeth, som gifte sig med Jonas Frimolin, och till Gunnars anda Jonas Dahl. Fadern Anders Dahl var rusthållare i Dala, Nydala, och även frälsfogde hos landshövdingen friherre Alexander Stromberg på Nydala.

Törnqvist

Adolf Hallbergs syster Axia Augusta Freij gift sig med bruksinspektör Richard Törnqvist. Sonsonen Fred Törnqvist släktforskar och har tagit kontakt under hösten 2005.